

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

8. november 2005*

Kohtuasjas C-293/02,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Royal Court of Jersey (Kanalisaared) 5. augusti 2002. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. augustil 2002, menetluses

Jersey Produce Marketing Organisation Ltd

versus

States of Jersey,

Jersey Potato Export Marketing Board,

menetluses osalesid:

Top Produce Ltd,

Fairview Farm Ltd,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja J. Malenovský ning kohtunikud J.-P. Puissechet, R. Schintgen, N. Colneric (ettekandja), S. von Bahr, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Klučka ja U. Löhmus,

kohtujurist: P. Léger,

kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 14. septembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Jersey Produce Marketing Organisation Ltd, esindajad: advokaat T. Le Cocq ning *barrister* M. Sheridan ja *barrister* J. Simor,
- States of Jersey, esindajad: S. Nicolle, QC, R. Plender, QC, W. Bailhache, *HM Attorney General for Jersey*, ja *barrister* M. Jarvis,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: X. Lewis,

olles 3. mai 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 tõlgendamist.

- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses Jersey Produce Marketing Organisation Ltd (edaspidi „JPMO”) ning States of Jersey ja Jersey Potato Export Marketing Board (edaspidi „PEMB”) vahel States of Jersey poolt vastu võetud seaduse, mis käsitleb Jersey kartulite ekspordi turustamise korra kehtestamist (Jersey Potato Export Marketing Scheme Act 2001; edaspidi „2001. aasta seadus”), ühenduse õigusele vastavuse üle.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

- 3 EÜ artikli 23 lõikes 1 on sätestatud:

„1. Ühendus rajaneb tolliliidul, mis hõlmab kogu kaubavahetust ning millega kaasneb impordi- ja ekspordimaksude ja kõigi samavääarse toimega maksude keelustamine liikmesriikide vahel, samuti ühise tollitariifistiku vastuvõtmine nende suhetes kolmandate riikidega.”

4 EÜ artiklis 25 on ette nähtud:

„Liikmesriikide vahel on keelatud impordi- ja ekspordimaksud ja samavääarse toimega maksud. See keeld kehtib ka fiskaalsete tollimaksude suhtes.”

5 EÜ artiklis 28 on sätestatud:

„Keelatakse liikmesriikidevahelised koguselised impordipiirangud ja kõik samavääarse toimega meetmed.”

6 EÜ artikli 29 sätete kohaselt:

„Keelatakse liikmesriikidevahelised koguselised ekspordipiirangud ja kõik samavääarse toimega meetmed.”

7 EÜ artikli 299 lõige 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Euroopa territooriumide suhtes, mille välissuhete eest vastutab liikmesriik.”

8 Sama artikli lõike 6 sätete kohaselt:

„Eelnevatest lõigetest hoolimata:

[...]

c) kohaldatakse käesolevat lepingut Kanalisaarte ja Mani saare suhtes üksnes sel määral, kui see on vajalik, et tagada neid saari käsitlev kord, mis on esitatud 22. jaanuaril 1972 allakirjutatud lepingus uute liikmesriikide astumise kohta Euroopa Majandusühendusse ja Euroopa Aatomienergiaühendusse.”

9 Protokoll nr 3 Kanalisaarte ja Mani saare kohta (EÜT L 1972, L 73, lk 164; edaspidi „protokoll nr 3”), mis on lisatud aktile Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa ühendustega ühinemise tingimuste ja asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta (EÜT 1972, L 73, lk 14; edaspidi „1972. aasta ühinemisakt”), artiklis 1 on sätestatud:

„1. Ühenduse tolliküsimuste ja koguseliste piirangute eeskirju, eriti ühinemisakti eeskirju kohaldatakse Kanalisaarte ja Mani saare suhtes samadel tingimustel, kui neid kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes. Eelkõige vähendatakse järk-järgult vastavalt ühinemisakti artiklites 32 ja 36 sätestatud ajakavale tollimakse ning samaväärse toimega makse kõnealuste territooriumide ja algkoosseisuga ühenduse vahel ning kõnealuste territooriumide ja uute liikmesriikide vahel.

2. Põllumajandustoodete ja nendest töödeldud toodete osas, mille kohta kehtib kaubanduse erirežiim, kohaldatakse ühenduse eeskirjadega ette nähtud ning Ühendkuningriigis kohaldatavaid impordimakse ja muid impordimeetmeid kolmandate riikide suhtes.

Samuti kohaldatakse selliseid ühenduse eeskirjade, eriti ühinemisakti sätteid, mis on vajalikud võimaldamaks nende toodete vaba liikumist ja kaubanduse normaalsete konkurentsitingimuste järgimist.

Nõukogu määrab kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal tingimused, mille alusel kohaldatakse eelnevates lõikudes märgitud sätteid kõnealuste territooriumide suhtes.”

- 10 Protokoll nr 3 artikli 1 lõike 2 kolmanda lõigu alusel vastu võetud nõukogu 12. märtsi 1973. aasta määruse (EMÜ) nr 706/73 Kanalisaarte ja Mani saare suhtes kohaldatava põllumajandustoodetega kauplemist käsitleva ühenduse korra kohta (EÜT L 68, lk 1; ELT eriväljaanne 03/02, lk 8), muudetud nõukogu 21. aprilli 1986. aasta määrusega (EMÜ) nr 1174/86 (EÜT L 107, lk 1; ELT eriväljaanne 03/07, lk 20; edaspidi „määrus nr 706/73”), artiklis 1 on ette nähtud:

„1. Saarte suhtes kohaldatakse Ühendkuningriigis Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu II lisaga hõlmatud põllumajandustoodetega ning määrusega nr 170/67/EMÜ ja määrusega (EMÜ) nr 1059/69 hõlmatud kaupadega kauplemisel kohaldatavaid ühenduse eeskirju, välja arvatud eeskirjad, mis käsitlevad Ühendkuningriigi poolt ekspordil määratavaid toetusi ja korvavaid summasid.

2. Lõikes 1 nimetatud eeskirjade kohaldamiseks käsitatakse Ühendkuningriiki ja saari ühtse liikmesriigina.

[...]

- 11 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), artikli 3 lõike 1 sätete kohaselt:

„Ühenduse tolliterritooriumi alla kuuluvad:

— Belgia Kuningriigi territoorium,

[...]

— Portugali Vabariigi territoorium,

— Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning Kanalisaarte ja Mani saare territoorium.”

Siseriiklikud õigusnormid

- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest nähtub, et 2001. aasta seadus võeti vastu talupidajate kaebuste tagajärjel seoses madala kasumimääraga, mida nad said kartuli 'Jersey Royal' müügist, mis on saare peamine põllukultuur ning mille toodang turustatakse peamiselt Ühendkuningriigis. See olukord oli eelkõige tingitud

turustamisega tegelevate organisatsioonide vahelisest konkurentsist ning talupidajate võimetusest läbi rääkida tingimuste üle seoses nende toodangu müüügiga nimetatud organisatsioonide poolt või neid tingimusi mõjutada. Kõnealuste organisatsioonide pakutud kaubandustingimused olid läbipaistmatud.

- 13 2001. aasta seaduse artiklis 2 on „eksport” määratletud kui „kartulite saatmine müügiks väljapoole saart kas vahetult või mõne teise koha kaudu Ühendkuningriigis, Guernesey või Mani saarel asuvasse sihtkohta seal tarbimise eesmärgil”, mõiste „kartul” hõlmab nimetatud sätte kohaselt kõiki kartulist valmistatud või töödeldud tooteid, olenemata sellest, kas nad on tarvitamiskõlblikud või mitte.
- 14 Nimetatud seaduse kohaselt on tootjatel lubatud „kartuleid” „eksportida” vaid juhul, kui nad on registreeritud PEMB juures ning on sellega sõlminud turustuskokkuleppe. Turustusorganisatsioonidel on omalt poolt õigus „kartuleid” „eksportiks” vastu võtta vaid siis, kui nad on sõlminud PEMB-ga halduskokkuleppe.
- 15 Jersey põllumajandustoodete turustamise seaduse (Agricultural Marketing (Jersey) Law 1953; edaspidi „1953. aasta seadus”) artikli 23 lõike 1 punkti a kohaselt paneb isik, kes müüb, teeb ettepaneku müüa või soovib osta õigusnormidega reguleeritud toodet ükskõik millise korra sätteid rikkudes, toime õigusrikkumise, mida karistatakse maksimaalselt 200 naela suuruse rahatrahvi ja/või maksimaalselt kuue kuu pikkuse vangistusega.
- 16 Peale selle tuleneb 2001. aasta seaduse artiklitest 32–39 ja 56 ning 1953. aasta seaduse artiklist 23, et PEMB on volitatud kehtestama sanktsioone registreeritud tootjate suhtes, kes rikuvad turustuskokkuleppeid, mida nad on sõlminud selle

organisatsiooniga, ning tegema nende tootjate isiku pärast kahte rikkumist teatavaks States of Jersey põllumajanduse ja kalanduse komisjonile, kes võib asjaomased isikud neil juhtudel registrist kustutada, võttes neilt nii õiguse selliseid kokkuleppeid sõlmida.

- 17 JPMO, States of Jersey ja PEMB märkuste kohaselt peavad PEMB ja tootjate vahel sõlmitud turustuskokkulepped sisaldama eelkõige ettekirjutusi „ekspordiks” mõeldud kartulite kasvatamiseks ette nähtud maa pindala, PEMB poolt heaks kiidetud isikute kohta, kellele neid kartuleid võidakse edasi anda, ning järgitavate kvaliteedinormide ja õige juhtimise kriteeriumide kohta.
- 18 Nimetatud märkustest nähtub samuti, et PEMB ja turustusorganisatsioonide vahel sõlmitud halduskokkulepped peavad eelkõige sisaldama sätteid tootjate isiku kohta, kes on registreeritud PEMB juures ning kelle kartuleid need organisatsioonid võivad turustada, järgitavate kvaliteedinormide kohta ja „ekspordi” korral kohaldatava menetluse kohta või turu tegelikku või eeldatavat nõudlust ületavate kartulikoguste muu kasutusviisi kohta. Sellised halduskokkulepped peavad samuti täpsustama põhimõtteid, mille alusel turustusorganisatsioon määrab tootjatele osutatud teenuste ja ostjatele kartulite müügi hinna ning nõuab ostjatel tasu ja edastab selle tootjatele. Nimetatud kokkulepetes tuleb samuti nimetada kõiki tegureid, mis võivad viia selle organisatsiooni poolt turuhinnast erineval alusel kokkuleppe sõlmimiseni kolmanda isikuga, kõiki tootmisega seotud hüvitisi või sanktsioone, mis kehtivad nimetatud organisatsiooni suhtes, ning reklaami- või müügikohustusi või kõiki kulutusi, mille eest PEMB või turustusorganisatsioon peavad vastutama.
- 19 JPMO arvamuse kohaselt, kellele States of Jersey ei ole selles punktis vastu vaieldud, tuleneb 2001. aasta seadusest veel, et PEMB võib kaalutusõiguse alusel otsustada tootjaga turustuskokkuleppe või turustusorganisatsiooniga halduskokkuleppe sõlmimise või sõlmimata jätmise üle. Sellest seadusest tuleneb samuti, et PEMB-l on eelkõige õigus kartuleid osta, töödelda, müüa, vedada, soodustada nende tootmist

või turustamist ning nendega seotud koostööd, teadusuuringuid või väljaõpet, nõustuda laenude andmisega registreeritud tootjatele ja nõuda viimati nimetatud isikutelt statistilist informatsiooni.

- 20 2001. aasta seaduse artikli 24 alusel võib PEMB oma otsusega nõuda, et kõik registreeritud tootjad annaks panuse spetsiaalsesse fondi, mis on mõeldud tema peamiste kulutuste ja väljaminekute katmiseks, ning et nad kannaks osa tema võimalikest kahjudest, olenemata sellest, kas nimetatud tootjatel on PEMB-ga sel hetkel turustuskokkulepe sõlmitud või mitte.
- 21 Komisjon ja JPMO märkisid vastavalt oma kirjalikes märkustes ja kohtuistungil, ilma et States of Jersey oleks neile selles punktis vastu vaieldnud, et nimetatud sättes on peale selle ette nähtud, et see panus arvutatakse PEMB perioodiliste otsuste kohaselt kas tootja poolt „ekspordiks” müüdüd kartulite tonnide hulga või maade pindala alusel, mida ta kasutas eelneval majandusaastal kartulite kasvatamiseks.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 22 JPMO ja Top Produce Ltd, vastavalt põhikohtuasja hageja ning esimene menetlusse astuja, on kaks Jerseyl tegutsevast neljast turustusorganisatsioonist. Nad katavad koos ligi 80% Ühendkuningriiki suunatud kartuli 'Jersey Royal' ekspordist. Teine menetlusse astuja põhikohtuasjas ja Top Produce Ltd emaühing, Fairview Farm Ltd on üks saare umbes 80-st kartuli 'Jersey Royal' tootjast.

- 23 JPMO, Top Produce Ltd ja Fairview Farm Ltd väidavad eelotsusetaotluse esitanud kohtus esiteks, et kuigi 2001. aasta seadus käsitleb teatavasti ainult ekspordi Ühendkuningriiki, on sellel EÜ artikleid 28 ja 29 rikkudes liikmesriikidevahelist kaubandust tegelikult või võimalikult takistav mõju. Eelkõige on see seadus kohaldatav mitte ainult otseeksportidele Ühendkuningriiki, vaid ka kartulite saatmisele teise liikmesriiki töötlemise või tavalise transiidi eesmärgil enne nende lõplikku saatmist Ühendkuningriiki.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis siiski seoses sellega, et 2001. aasta seaduse artiklis 2 esineva väljendi „vahetult või mõne teise koha kaudu” ainus eesmärk on tagada, et nimetatud õigusnormide kohaldamisel ei tehtaks mingit vahet Ühendkuningriiki vahetult laevaga saadetud kartulite ning Prantsusmaal või mõnes teises riigis asuvate sadamate kaudu saadetud kartulite vahel. Nimetatud kohus otsustas seega, et need õigusnormid ei ole kohaldatavad olukorras, kus kartuleid eksporditakse teise liikmesriiki töötlemiseks, nagu näiteks pesemiseks, pakendamiseks, kottidesse pakkimiseks, et need saata seejärel müügiks ja tarbimiseks Ühendkuningriiki. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvamuse kohaselt jääb üle ainult küsida seoses sellega, kas 2001. aasta seadus rikub EÜ artiklit 29, kuna see on kohaldatav kartulitele, mis saadetakse Jerseylt vahetult Ühendkuningriiki ja mis läbivad transiidi korras, kaubalaevalt lahkumata, mõne teise liikmesriigi.
- 25 Teiseks väidavad JPMO, Top Produce Ltd ja Fairview Farm Ltd, et 2001. aasta seadus rikub EÜ artikleid 23, 25, 28 ja 29, kuna see takistab Jersey ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust.
- 26 Nende isikute arvamuse kohaselt tuleneb nimetatud artiklite sätete sellisele kaubandusele kohaldamise kohustus protokollil nr 3 sätetest, eelkõige selle artikli 1

lõikest 1. Peale selle, isegi kui eeldada, et Jerseyt ja Ühendkuningriiki tuleb EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 kohaldamisel lugeda üheks liikmesriigiks, võivad viimati nimetatud sätted samuti reguleerida kaubandust ühe liikmesriigi territooriumi kahe osa vahel (vt eelkõige 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-163/90: Legros jt, EKL 1992, lk I-4625; 9. augusti 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-363/93, C-407/93–C-411/93: Lancry jt, EKL 1994, lk I-3957, ning 14. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-485/93 ja C-486/93: Simitzi, EKL 1995, lk I-2655).

- 27 Põhikohtuasjas käsitletud PEMB-le tasutavad maksed ning 2001. aasta seaduse rikkumise eest ette nähtud sanktsioonid on tollimaksuga samaväärse toimega maksud, mis on EÜ artikli 25 kohaselt keelatud. Peale selle, kuna 2001. aasta seadusega kehtestatud kord allutab oma toodete turustamise võimaluse registreerimise ja selles ette nähtud turustus- ja halduskokkulepete sõlmimise tingimusele, on selle tulemuseks impordi- ja eksporditakistused, mis on EÜ artiklitega 28 ja 29 keelatud.
- 28 States of Jersey ja PEMB vaidlevad vastu, et eelkõige EÜ artiklist 299, protokoll nr 3 artiklist 1 ja määruse nr 706/73 artikli 1 lõikest 2 tulenevalt on Jersey ja Ühendkuningriigi vahelise kartulikaubanduse näol tegemist puhtalt selle liikmesriigi sisese kaubandusega, ilma et sellel oleks järelkult mingitki seost EÜ artiklites 23, 25, 28 ja 29 ette nähtud olukordadega. Eespool viidatud Legros jt, Lancry jt ning Simitzi kohtuotsused ei puuduta EÜ artikleid 28 ja 29, kuna neis asjades käsitletud maksud on kohaldatavad ühtemoodi liikmesriigi sise- ja väliskaubandusele.
- 29 Peale selle ei ole EÜ artiklid 23 ja 25 põhikohtuasjas kohaldatavad, kuna 2001. aasta seaduses ette nähtud makseid ei koguta ja sanktsioone ei määrata piiri ületamise tõttu.

30 Neil asjaoludel otsustas Royal Court of Jersey menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas seadusel põhinevat korda, mis reguleerib Jersey kartulite ekspordi Ühendkuningriiki, tuleb lugeda koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmeks, mis on vastuolus EÜ artikliga 29, kuna Jerseylt vahetult Ühendkuningriiki saadetavad kartulid võivad läbida transiidi korras, kaubalaevalt lahkumata, mõne teise liikmesriigi?

2. Kas seadusel põhinevat korda, mis reguleerib Jersey kartulite ekspordi Ühendkuningriiki, tuleb lugeda [EÜ] artiklitega 23, 25, 28 ja 29 vastuolus olevaks, kuna see võib mõjutada selle saare ja Ühendkuningriigi (sealhulgas Guernesey ja Mani saare) vahelist kaubandust või tuua kaasa selle kaubandusega seotud maksude määramise?”

Eelotsuse küsimused

Teine küsimus

31 Oma teise küsimusega, mida tuleb vastavalt nii JPMO kui ka komisjoni ettepanekule käsitleda esimesena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas EÜ artikleid 23, 25, 28 ja 29 tuleb tõlgendada selliselt, et 2001. aasta seadusega kehtestatud kord on nendega vastuolus.

- 32 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb esmalt selgitada, kas EÜ asutamislepingu sätted on kohaldatavad 2001. aasta seadusega hõlmatud toodete, see on Jerseyl kasvatatud kartulite ning nendest või nende töötlemisel saadud toodete suhtes, olenemata sellest, kas need on tarvitamiskõlblikud või mitte.
- 33 Kui see on nii, tuleb seejärel selgitada, kas asutamislepingu nimetatud sätete kohaldamisel tuleb Jersey ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust selliste toodetega käsitleda kui liikmesriikidevahelist kaubandust, nagu väitis JPMO, või kas Jerseyt ja Ühendkuningriiki tuleb nimetatud sätete kohaldamisel kohelda kui ühtainsat liikmesriiki, nagu väitis States of Jersey.
- 34 Pärast selle teise seisukoha täpsustamist tuleb lõpuks kontrollida, kas asutamislepingu samu sätteid tuleb tõlgendada selliselt, et 2001. aasta seadusele iseloomulike joontega kord on nende sätetega vastuolus.

EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 kohaldatavus 2001. aasta seadusega hõlmatud toodetele

- 35 Nagu tuleneb protokoll nr 3 artikli 1 lõikest 1, kohaldatakse ühenduse tolliküsimuste ja koguseliste piirangute eeskirju Kanalisaarte ja Mani saare suhtes samadel tingimustel, kui neid kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes. Need eeskirjad hõlmavad eelkõige EÜ artikleid 23, 25, 28 ja 29.

- 36 Nimetatud lõige 1 ei tee asjaomastel toodetel nende iseloomu järgi mingit vahet. Seega on selles viidatud eeskirjad kohaldatavad kõikidele nendes tavaliselt silmas peetud kaupadele. Kuna EMÜ asutamislepingu II lisas (nüüd EÜ asutamislepingu I lisa) esinevate põllumajandustoodete suhtes ei ole ette nähtud mingit erilist kohtlemist, kuuluvad need nimetatud lõike kohaldamisalasse.
- 37 See järeldus ei ole vastuolus protokoll nr 3 artikli 1 lõikega 2. Selle sätte kohaselt kohaldatakse kolmandate riikide suhtes põllumajandustoodete ja nendest töödeldud toodete osas, mille kohta kehtib kaubanduse erirežiim, ühenduse eeskirjadega ette nähtud ning Ühendkuningriigis kohaldatavaid impordimakse ja muid impordimeetmeid. Samuti kohaldatakse selliseid ühenduse eeskirju, mis on vajalikud võimaldamaks nende toodete vaba liikumist ja kaubanduse normaalsete tingimuste järgimist. Neil kahel juhul on asjaomased sätted kohaldatavad nõukogu määratud tingimustel.
- 38 Nimetatud lõige 2 peegeldab peamiselt vajadust võtta nõuetekohaselt arvesse, et põllumajandustooted kuuluvad ühenduses ühise põllumajanduspoliitika valdkonda ning et nende suhtes võib seetõttu olla kehtestatud teatud hulk erieeskirju. Selles sättes on seda asjaolu arvestades ette nähtud meetmete kehtestamine, mida on peetud vajalikuks Kanalisaarte ja Mani saare kohta kehtestatud korra hea toimimise kindlustamiseks, kohaldades eelkõige nende territooriumite suhtes mõnda nimetatud õigusnormi.
- 39 Seevastu ei saa nimetatud sätet tõlgendada selliselt, et EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 kohaldamine põllumajandustoodetele sõltub nõukogu poolt selliste meetmete

vastuvõtmisest või ühenduse ühise korralduse olemasolust nende toodete turgude jaoks.

40 Seoses sellega tuleb pealegi meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei mõjuta ühise korralduse puudumine teatud põllumajandussektoris EÜ artiklite 28 ja 29 kohaldamist selle sektori kaubavahetusele, ning et Euroopa Kohus on leidnud, et see kehtib nimelt liikmesriikide suhtes, kes liitusid ühendusega 1972. aasta ühinemisakti alusel (vt täpsemalt kartulisektori kohta 16. märtsi 1977. aasta otsus kohtuasjas 68/76: komisjon v. Prantsusmaa, EKL 1977, lk 515, punktid 17–21; 29. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 231/78: komisjon v. Ühendkuningriik, EKL 1979, lk 1447, punktid 12–18, ning 11. juuni 1985. aasta otsus kohtuasjas 288/83: komisjon v. Iirimaa, EKL 1985, lk 1761, punkt 23).

41 Eespool esitatud põhjendustest tuleneb, et EÜ artiklid 23, 25, 28 ja 29 on kohaldatavad Jersey saarel kasvatatud kartulitele, nagu ka sellel saarel nendest töödeldud toodetele, mis kuuluvad samuti 2001. aasta seaduse kohaldamisalasse.

Kas Ühendkuningriigi territooriumi, Kanalisaari ja Mani saart saab EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 kohaldamisel lugeda ühtseks liikmesriigi territooriumiks

42 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt ühes varasemas kohtuasjas esitatud selgitustest nähtub, et Jersey on Suurbritanniast sõltuv pool-autonoomne territoorium ning Suurbritanniat esindab seal Lieutenant Governor. Ühendkuningriigi valitsus vastutab Jersey julgeoleku ja rahvusvaheliste suhete eest Suurbritannia nimel (vt seoses sellega 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-171/96: Pereira Roque, EKL 1998, lk I-4607, punkt 11).

- 43 Jersey ei ole Ühendkuningriigi osa. See on EÜ artikli 299 lõike 4 tähenduses territoorium, mille välissuhete eest vastutab nimetatud liikmesriik.
- 44 Erandina sellest lõikest 4, mille kohaselt kohaldatakse selliste territooriumide suhtes asutamislepingu sätteid, on EÜ artikli 299 lõike 6 punktis c ette nähtud, et selle lepingu sätteid kohaldatakse Kanalisaarte ja Mani saare suhtes üksnes sel määral, kui see on vajalik, et tagada neid saari käsitlev kord, mis on esitatud 1972. aasta ühinemisaktis. Selle sättega silmas peetud erikord on kehtestatud protokollis nr 3.
- 45 Esmalt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus on varem märkinud, et nii, nagu Kanalisaartelt pärit ja teiste briti kodanike vahel ei saa vahet teha selliselt, nagu kahe liikmesriigi kodanike vahel, ei saa ka Kanalisaarte staatusega seotud muude asjaolude järgi leida, et nende saarte ja Ühendkuningriigi vahelised suhted oleks sarnased kahe liikmesriigi vaheliste suhetega (eespool viidatud Pereira Roque kohtuotsus, punktid 41 ja 42).
- 46 Seejärel tuleb välja tuua, et protokollis nr 3 artikli 1 lõike 1 sõnastusest tuleneb, et ühenduse tolliküsimuste ja koguseliste piirangute eeskirju kohaldatakse Kanalisaarte ja Mani saare suhtes „samadel tingimustel, kui neid kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes”.

- 47 Niisugune sõnastus viitab sellele, et ühenduse nimetatud eeskirjade kohaldamisel käsitatakse Ühendkuningriiki ja saari põhimõtteliselt ühtse liikmesriigina.
- 48 Sama kehtib ka protokoll nr 3 artikli 1 lõike 2 esimeses lõigus esitatud täpsustuse kohta, mis viitab ühenduse eeskirjadega ette nähtud ning „Ühendkuningriigis kohaldatavatele” impordimaksetele ja muudele impordimeetmetele.
- 49 Seoses sellega võib välja tuua, et selline protokoll nr 3 artikli 1 tõlgendamine on samuti mõjutanud ühenduse seadusandja tegevust.
- 50 Nii tuleneb määruse nr 2913/92 artikli 3 lõikest 1, et Ühendkuningriigi ning Kanalisaarte ja Mani saare territooriumid moodustavad ühiselt ühe osa ühenduse tolliterritooriumist.
- 51 Samamoodi tuleneb määruse nr 706/73 artikli 1 lõigetest 1 ja 2, et selle sättega saartele laiendatavad ühenduse eeskirjad on „Ühendkuningriigis [...] kohaldatavad” eeskirjad, ning et nimetatud eeskirjade kohaldamise eesmärgil „käsitatakse Ühendkuningriiki ja saari ühtse liikmesriigina”.
- 52 Erinevalt JPMO väidetest ei ole selline tõlgendus vastuolus protokoll nr 3 artikli 1 lõikes 1 esineva täpsustusega, mille kohaselt vähendatakse järk-järgult vastavalt 1972. aasta ühinemisaktis sätestatud ajakavale tollimakse ning samaväärse toimega

makse samade saarte „ja algkoosseisuga ühenduse” vahel ning kõnealuste saarte „ja uute liikmesriikide” vahel.

53 Arvestades eelkõige samas sättes esinevat eespool mainitud täpsustust, mille kohaselt asjaomaseid ühenduse eeskirju tuleb Kanalisaarte ja Mani saare suhtes kohaldada „samadel tingimustel, kui neid kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes”, tuleb viitest selles sättes „uutele liikmesriikidele” aru saada kui viitest ainult Taani Kuningriigile ja Iirimaale, mitte Ühendkuningriigile. Seda järeldust toetab muide ka asjaolu, et see viide esineb, nagu on meelde tuletatud, lauses, mille ainus eesmärk on kaotada 1972. aasta ühinemisakti ajal kehtinud tollimaksud ja samaväärse toimega maksud. On selge, et sel ajal ei olnud Ühendkuningriigi ja nimetatud saarte vahelisele kaubandusele tollimakse kehtestatud.

54 Eespool esitatud täpsustustest tuleneb, et EÜ artiklite 23, 25, 28 ja 29 kohaldamise eesmärgil tuleb Kanalisaari, Mani saart ja Ühendkuningriiki lugeda ühtseks liikmesriigiks.

EÜ artiklid 23 ja 25

55 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt iga ühepoolset kehtestatud rahaline kohustus, hoolimata selle nimetusest ja kohaldamise viisist, mis kehtib kaupade suhtes asjaolu tõttu, et neid toimetatakse üle piiri ja kui selle puhul ei ole ranges tähenduses tegemist tollimaksuga, kujutab endast EÜ artiklite 23 ja 25 tähenduses

samaväärse toimega maksu, isegi kui nimetatud maksu ei koguta riigi nimel (vt eelkõige 1. juuli 1969. aasta otsus liidetud kohtuasjades 2/69 ja 3/69: Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, EKL 1969, lk 211, punkt 18; 9. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 158/82: komisjon v. Taani, EKL 1983, lk 3573, punkt 18; 7. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-130/93: Lemaire, EKL 1994, lk I-3215, punkt 13; 21. septembri 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-441/98 ja C-442/98: Michailidis, EKL 2000, lk I-7145, punkt 15, ning 23. aprilli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-234/99: Nygård, EKL 2002, lk I-3657, punkt 19).

- 56 See oleks teisiti vaid siis, kui asjaomane maks kujutaks endast tasu tegelikult osutatud teenuse eest ja selle suurus oleks nimetatud teenusega proportsionaalne, või kui see tuleneks üldisest siseriiklike maksude korraldusest, mida kohaldatakse süstemaatiliselt samade kriteeriumite alusel siseriiklikele toodetele ning imporditud ja eksporditud toodetele, või veel, teatud tingimustel, kui seda kogutakse ühenduse õigusnormidega ette nähtud kohustuste täitmiseks läbi viidud kontrollide tõttu (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus komisjon v. Taani, punkt 19, ja kohtuotsus Lemaire, punkt 14).
- 57 Käesolevas asjas soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollida, kas kohustuslikud maksed, mida PEMB võib 2001. aasta seaduse kohaselt kehtestada, ning nimetatud seadusega paika pandud korda rikkuvatele tootjatele ja turustusorganisatsioonidele kohaldatavad rahalised sanktsioonid võivad olla tollimaksudega samaväärse toimega maksud EÜ artiklite 23 ja 25 tähenduses.
- 58 Mis puutub esiteks maksetesse, mida PEMB võib kehtestada 2001. aasta seaduse korra kohaselt registreeritud kartulitootjatele, siis Euroopa Kohtus toimunud kohtuvaidlustest selgub, et PEMB võib nende maksete suuruse kindlaks määrata

kas asjaomase isiku poolt toodetud kartulikoguste alusel, mis on tegelikult eksporditud Ühendkuningriiki, või kartulitootmiseks ette nähtud maa pindala alusel.

59 Esmalt tuleb meelde tuletada, et 2001. aasta seadusega kehtestatud korrast tulenev PEMB juures registreerimise ning sellega seotud maksete tasumise kohustus, mille suuruse otsustab vajaduse korral nimetatud organisatsioon, on kehtestatud kõikidele Jersey kartulitootjatele, kes ekspordivad või lasevad ekspordida oma tooteid Ühendkuningriiki.

60 Selliselt registreeritud tootjatele kehtestatud makse, mida PEMB arvutab asjaomase isiku poolt toodetud kartulikoguste alusel, mis on eksporditud Jerseyt Ühendkuningriiki, kujutab endast kindlalt nimetatud ekspordi tõttu kohaldatavat maksu, mis puudutab ainult viimati nimetatud tootjaid, ilma et see kuuluks üldise siseriiklike maksude korralduse kohaldamisalasse, mida kogutakse süstemaatiliselt samade kriteeriumide alusel, olenemata kaupade päritolust, lähte- või sihtkohast, ning mis ei kujuta endast nimetatud teenusega proportsionaalse suurusega vastutasu ettevõtjale antud spetsiifilise või individualiseeritud eelise eest (vt analoogne eespool viidatud kohtuotsus Lamaire, punkt 19).

61 States of Jersey on siiski väitnud, et kuna 2001. aasta seadus reguleerib ainult Jersey kartulite „eksporti” Ühendkuningriiki nende selles liikmesriigis tarbimise eesmärgil ning on järelikult kohaldatav ainult liikmesriigisisese kaubanduse juhtumitele, ei ole EÜ artiklid 23 ja 25 käesolevas asjas kohaldatavad.

- 62 Seoses sellega tuleb meelde tuletada, et eespool viidatud Lancry jt kohtuotsuse punktis 32 on Euroopa Kohus otsustanud, et kaupade tolliväärtusega proportsionaalne maks, mida liikmesriik kogub kõikidelt tema territooriumi ühte piirkonda toodud kaupadelt, kujutab endast tollimaksuga samavääarse toimega maksu mitte ainult seetõttu, et see kehtib sellesse piirkonda teistest liikmesriikidest toodud kaupadele, vaid ka seetõttu, et seda kogutakse sellesse piirkonda sama riigi mõnest teisest piirkonnast toodud kaupadelt.
- 63 Euroopa Kohus on peale selle otsustanud oma eespool viidatud Simitzi kohtuotsuse punktides 26 ja 27, et samasugune arutluskäik peab kehtima ka maksude korral, mis kehtivad sama riigi ühest piirkonnast teise saadetud kaupadele ning järeldas, et ühe liikmesriigi poolt selle territooriumi ühest piirkonnast ainult sama riigi teistesse piirkondadesse saadetud kaupadelt kogutavad väärtuse alusel arvutatavad maksud kujutavad endast eksporditollimaksuga samavääarse toimega makse.
- 64 Asutamislepinguga on tollimaksude ja samavääarse toimega maksude kaotamise põhimõttele antud üldine sisu ja toime, et tagada kaupade vaba liikumine. Tolliliit põhineb kohustuslikul eeldusel, et liikmesriikide vahel ja tolliliidu sees üldiselt on tagatud kaupade vaba liikumine (vt 23. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-30/01: komisjon v. Ühendkuningriik, EKL 2003, lk I-9481, punktid 52 ja 53).
- 65 Käesolevas asjas tuleb välja tuua ühelt poolt, et arvestades eelkõige käesoleva otsuse punktis 54 esitatud järeldust, on põhikohtuasja esemeks olev makse, mille suuruse määrab PEMB kindlaks asjaomaste isikute poolt toodetud Jerseylt Ühendkuningriiki eksporditud kartulikoguse alusel, selline maks, mis kehtib liikmesriigi territooriumi ühest osast teise saadetud kaupadele. Teiselt poolt tuleb lisada, et kuigi 2001. aasta

seadus käsitleb selle sõnastuse kohaselt ainult kartuleid, mis on saadetud Ühendkuningriiki seal tarbimise eesmärgil, ei ole kuidagi välistatud, et kuigi need asuvad Ühendkuningriigi territooriumil, reeksporditakse need hiljem teise liikmesriiki, nii et asjaomane makse võib olla kohaldatav toodetele, mis eksporditakse tegelikult neisse teistesse liikmesriikidesse transiidi kaudu läbi Ühendkuningriiki.

66 Käesolevas asjas tundub, et selliste Ühendkuningriigist teistesse liikmesriikidesse suunatud reekspordi voogude tekkimine on tõepoolest võimalik, kuna nagu selgub Euroopa Kohtule esitatud selgitustest, eksporditakse peaaegu kogu Jerseyl toodetud kartuli 'Jersey Royal' toodang tavakohaselt Ühendkuningriiki.

67 Eespool esitatud põhjendustest tuleneb, et käesolevas asjas käsitletud makse, mida PEMB arvutab asjaomase isiku poolt toodetud ja Ühendkuningriiki eksporditud kartulikoguste alusel, rikub EÜ artikleid 23 ja 25.

68 Seevastu, kui PEMB otsustab kehtestada makse, mis arvutatakse kartuli kasvatamiseks ette nähtud maa pindala alusel, tegemata vahet selle alusel, kas need on mõeldud saarel tarbimiseks või ekspordiks, tundub, et selline makse ei ole põhimõtteliselt maks, mida nõutakse asjaolu tõttu, et kartulid eksporditakse.

69 Komisjon väitis, et sellised maksed on mõeldud üldiselt PEMB erinevate tegevuste rahastamiseks, mis on põhiliselt seotud Jersey kartulite Ühendkuningriiki suunatud

eksporti korraldamisega. Sellest asjaolust ei piisa siiski järelduse tegemiseks, et nimetatud makseid tuleb lugeda EÜ artikliga 25 keelatud tollimaksuga samavääarse toimega maksudeks.

- 70 Mis puutub teiseks ettevõtjatele 2001. aasta seaduse sätete rikkumise korral kehtestatavatesse rahalistesse sanktsioonidesse, mille ainus eesmärk on tagada nimetatud sätete tõhus kohaldamine, siis need ei ole eraldatavad viimati nimetatud sätetest, mille koostisosaks nad on.
- 71 Seega ei ole nimetatud rahalised sanktsioonid seotud ei 2001. aasta seaduse sätetega, mis käsitlevad makseid, ega teiste sätetega, milles oleks ette nähtud tollimaksudega samavääarse toimega maksud EÜ artikli 25 tähenduses.

EÜ artikkel 29

- 72 Esmalt tuleb välja tuua, et 2001. aasta seadus, mis on kohaldatav kartulite ja sellest töödeldud toodete „ekspondile”, ei tundu sisaldavat ühtegi meetet, mis oleks käsitatav imporditakistusena, nii et käesolevas asjas ei ole vaja tõlgendada EÜ artiklit 28.
- 73 EÜ artikli 29 kohta tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt käsitleb see säte meetmeid, mille eesmärk või tagajärg on spetsiifiline ekspordi

takistamine ning liikmesriigi sisekaubanduse ja selle ekspordikaubanduse erinev kohtlemine, nii et asjaomase liikmesriigi omamaistele toodetele või siseturule on teiste liikmesriikide kaubanduse või toodete arvelt antud eriline eelis (vt eelkõige 8. novembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 15/79: Groenveld, EKL 1979, lk 3409, punkt 7, ning 10. novembri 1992. aasta otsus kohtuasjas C-3/91: Exportur, EKL 1992, lk I-5529, punkt 21).

74 Käesolevas asjas on kindel, et 2001. aasta seadusega kehtestatud kohustused on mõeldud spetsiifiliselt Ühendkuningriiki eksporditavate kartulite kaubanduse reguleerimiseks, samas kui toodang, mis on mõeldud Jersey turul tarbimiseks, ei kuulu selle seaduse ettekirjutuste kohaldamisalasse.

75 Eelkõige on Jersey tootjatel selle seadusega keelatud pakkuda ekspordiks või ekspordida oma kartuleid Ühendkuningriigi turule, kui need tootjad ei ole registreeritud PEMB juures ja kui nad ei ole viimasega sõlminud turustuskokkulepet, milles on eelkõige kindlaks määratud maa pindala, millel võib kasvatada saaki ekspordiks ning ostjad, kellel on õigus neid tooteid ekspordida. Nende kohustuste rikkumine on karistatav ja võib olla korduvate rikkumiste korral liikmeõiguste ning selle tagajärjel ekspordiõiguse kaotamise aluseks. 2001. aasta seaduses on samuti kõikidel turustusorganisatsioonidel keelatud sanktsioonide ähvardusel sellist ekspordi teostada, kui nad ei ole PEMB-ga sõlminud halduskokkulepet, milles on eelkõige kindlaks määratud müüjad, kellelt nad võivad tooteid hankida.

76 Esmalt on kindel, et sellised õigusnormid võivad oma olemusest tulenevalt takistada Jerseylt pärit kartulite ekspordi Ühendkuningriigi turule. Nende tagajärg on seega

Jersey sisekaubanduse ja sellelt territooriumilt Ühendkuningriiki suunatud ekspordi erinev kohtlemine seeläbi, et need annavad eelise saare toodangule või selle siseturule, kahjustades käesolevas asjas Ühendkuningriigi kaubandust.

- 77 Seoses viimati nimetatud asjaoluga nähtub eelkõige eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, et 2001. aasta seaduse vastuvõtmise eesmärk oli kartuli 'Jersey Royal' tootjate kaebuste rahuldamine, kes pidasid ennast läbipaistmatuse ja turustusorganisatsioonide vahelise terava konkurentsi ohvriteks ning pidasid oma toodangu eest, mis on peale selle kindlalt mõeldud suures osas ekspordiks Ühendkuningriigi turule, saadud kasumimäära ebapiisavaks.
- 78 States of Jersey ei ole muide vastu vaieldnud sellele, et see seadus takistab ekspordi Ühendkuningriiki, ning piirdus selles osas väitega, et kuna ühelt poolt puudutas 2001. aasta seadus ainult nimetatud ekspordi ja teiselt poolt tuleb Jersey ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust EÜ artiklite 28 ja 29 kohaldamisel lugeda liikmesriigisiseseks kaubanduseks, ei ole viimati nimetatud sätted sellistele õigusnormidele kohaldatavad.
- 79 Seoses sellega tuleb siiski välja tuua, et niisugune arutluskäik ei ole kooskõlas juba käesoleva otsuse punktis 65 mainitud asjaoluga, et kuigi 2001. aasta seadus käsitleb selle sõnastuse kohaselt ainult kartuleid, mis saadetakse Ühendkuningriiki seal tarbimise eesmärgil, ei ole kuidagi välistatud, et need reeksporditakse hiljem Ühendkuningriigi territooriumilt teistesse liikmesriikidesse.

- 80 Sellest jäeldub, et Ühendkuningriiki saadetava kartuli 'Jersey Royal' suhtes 2001. aasta seadusega kehtestatud piirangud, mille peamiseks tagajärjeks on sellise ekspordi takistamine, nagu on välja toodud käesoleva otsuse punktides 75 ja 76, takistavad lõpuks samuti nimetatud toodete ekspordi teistesse liikmesriikidesse ning mõjutavad nende liikmesriikide turgusid sama negatiivselt, kui on välja toodud Ühendkuningriigi turule avaldatava mõju kohta.
- 81 Nagu käesoleva otsuse punktis 66 on juba välja toodud, tundub, et selliste Ühendkuningriigist teistesse liikmesriikidesse suunatud reekspordi voogude tekki- mine on tõepoolest võimalik, kuna peaaegu kogu kartuli 'Jersey Royal' toodang eksporditakse Jerseylt Ühendkuningriiki ja kuna 2001. aasta seadusega paika pandud kord, mis seda turgu reguleerib, aitab sellise olukorra püsimisele kaasa. Nimelt peab seoses viimati nimetatud asjaoluga meelde tuletama, et PEMB ja registreeritud talupidajate vahel sõlmitud turustuskokkulepetes tuleb eelnevalt täpsustada Ühendkuningriiki ekspordiks mõeldud kartulite kasvatamiseks ette nähtud maa pindala.
- 82 States of Jersey väitis peale selle oma kirjalikes märkustes, et nimetatud seadusega kehtestatud kord ei ole ebaproportsionaalne edendatava eesmärgiga, milleks on tootjate ja turustusorganisatsioonide vaheliste ustavate ja läbipaistvate suhete soodustamine.
- 83 Seoses sellega piisab siiski märkimisest, et niisuguseid eesmärke saab igal juhul edendada muude vahenditega, mis erinevalt 2001. aasta seadusest ei eelda EÜ artikliga 29 keelatud koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meetmete kehtestamist.

- 84 Lõpetuseks tuleb lisada, et makse, mida PEMB kehtestab tootjatele kartulite kasvatamiseks ette nähtud maa pindala alusel, rikub ühenduse õigust, kuna selle eesmärk on rahastada selle organisatsiooni tegevust, mille kohta on otsustatud, et see on vastuolus EÜ artikliga 29 (vt 13. detsembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 222/82: Apple and Pear Development Council, EKL 1983, lk 4083, punktid 32 ja 33).
- 85 Eespool esitatud põhjendustest lähtudes tuleb teisele küsimusele vastata järgmiselt:

EÜ artikli 29 sätteid koostoimes protokoll nr 3 artikli 1 sätetega tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid, milles on:

- ühelt poolt sanktsioonide ähvardusel keelatud Jersey tootjatel pakkuda ekspordiks või eksportida oma kartuleid Ühendkuningriigi turule, kui nad ei ole registreeritud sellise organisatsiooni juures nagu PEMB ning kui nad ei ole sellega sõlminud turustuskokkulepet, milles on kindlaks määratud maa pindala, millel võib kasvatada saaki ekspordiks, ning ostjad, kellel on õigus neid tooteid eksportida, ning

- teiselt poolt samuti sanktsioonide ähvardusel keelatud kõikidel turustusorganisatsioonidel tegeleda sellise ekspordiga, kui nad ei ole sama organisatsiooniga sõlminud halduskokkulepet, milles on eelkõige kindlaks määratud müüjad, kellelt turustusorganisatsioonid võivad neid tooteid hankida.

EÜ artiklite 23 ja 25 sätteid koostoimes protokoll nr 3 artikli 1 sätetega tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid, mis annavad sellisele organisatsioonile nagu PEMB õiguse kehtestada Jersey kartulitootjatele makseid, mille suurus määratakse kindlaks asjaomaste isikute poolt toodetud ja Ühendkuningriiki eksporditud kartulikoguse alusel.

Ühenduse õigusega on vastuolus makse, mida kogutakse samadel tingimustel, kuid mille suuruse määrab selline organisatsioon kindlaks asjaomaste isikute poolt kartulite kasvatamiseks ette nähtud põllumajandusmaa pindala alusel, kui sellest maksest saadavat tulu kasutatakse nimetatud organisatsiooni EÜ artikliga 29 vastuolus oleva tegevuse rahastamiseks.

Esimene küsimus

- 86 Kuna teisele eelotsuse küsimusele antud vastuse kohaselt tuleb EÜ artiklit 29 tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus niisugused õigusaktid nagu 2001. aasta seadus, kui selle sätted mõjutavad Jersey eksporti Ühendkuningriiki, ei ole esimesele küsimusele vaja eraldi vastata. On ilmselge, et see tõlgendus on kohaldatav olenemata asjaolust, kas selliselt eksporditud kaubad saadetakse Ühendkuningriiki vahetult või vajadusel teises liikmesriigis asuva sadama kaudu.

Kohtukulud

- 87 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamise kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. EÜ artikli 29 sätteid koostoimes protokoll nr 3 Kanalisaarte ja Mani saare kohta, mis on lisatud aktile Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa ühendustega ühinemise tingimuste ja asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta, artikli 1 sätetega tuleb tõlgendada selliselt, et nende sätetega on vastuolus põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid, milles on:

- ühelt poolt sanktsioonide ähvardusel keelatud Jersey tootjatel pakkuda ekspordiks või eksportida oma kartuleid Ühendkuningriigi turule, kui nad ei ole registreeritud organisatsiooni juures nagu Jersey Potato Export Marketing Board ning kui nad ei ole sellega sõlminud turustuskokkulepet, milles on kindlaks määratud maa pindala, millel võib kasvatada saaki ekspordiks, ning ostjad, kellel on õigus neid tooteid eksportida, ning

- teiselt poolt samuti sanktsioonide ähvardusel keelatud kõikidel turustusorganisatsioonidel tegeleda sellise ekspordiga, kui nad ei ole sama organisatsiooniga sõlminud halduskokkulepet, milles on eelkõige kindlaks määratud müüjad, kellelt turustusorganisatsioonid võivad neid tooteid hankida.

- 2. EÜ artiklite 23 ja 25 sätteid koostoimes protokolli nr 3 artikli 1 sätetega tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid, mis annavad sellisele organisatsioonile nagu Jersey Potato Export Marketing Board õiguse kehtestada Jersey kartulitootjatele makseid, mille suurus määratakse kindlaks asjaomaste isikute poolt toodetud ja Ühendkuningriiki eksporditud kartulikoguse alusel.

- 3. Ühenduse õigusega on vastuolus makse, mida kogutakse samadel tingimustel, kuid mille suuruse määrab selline organisatsioon kindlaks asjaomaste isikute poolt kartulite kasvatamiseks ette nähtud põllumajandusmaa pindala alusel, kui sellest maksest saadavat tulu kasutatakse nimetatud organisatsiooni EÜ artikliga 29 vastuolus oleva tegevuse rahastamiseks.

Allkirjad